

IRÁNYELVEK

A TANÁCS 2009/71/EURATOM IRÁNYELVE

(2009. június 25.)

a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 31. és 32. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára, amelyet az a Tudományos és Műszaki Bizottság által a tagállamok tudományos szakértői közül kijelölt személyek csoportjának véleményét követően és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően dolgozott ki ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 2. cikkének b) pontja a munkavállalók és a lakosság egészségének védelme érdekében egységes alapvető biztonsági előírások kidolgozásáról rendelkezik.
- (2) A Szerződés 30. cikke kimondja, hogy a Közösségen belül alapvető előírásokat kell megállapítani a lakosság és a munkavállalók egészségének az ionizáló sugárzásból eredő veszélyekkel szembeni védelmére vonatkozóan.
- (3) A munkavállalók és a lakosság egészségének az ionizáló sugárzásból származó veszélyekkel szembeni védelmét szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról szóló, 1996. május 13-i 96/29/Euratom tanácsi irányelv ⁽³⁾ alapvető biztonsági előírásokat állapít meg. Az irányelv rendelkezéseit különös jogszabályok egészítik ki.
- (4) Ahogy azt az Európai Közösségek Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) ítélezési gyakorlatában ⁽⁴⁾ elismerte, a Közösség a tagállamokkal együtt, megosztva rendelkezik hatáskörökkel a nukleáris biztonságról szóló egyezmény ⁽⁵⁾ hatálya alá tartozó egyes területeken.

(5) Ahogy azt a Bíróság ítélezési gyakorlatában elismerte, a Szerződésnek az egészségvédelemre és biztonságra vonatkozó 3. fejezetében foglalt rendelkezések koherens egészet alkotva ruháznak jelentős mértékben hatásköröket a Bizottságra a lakosság és a környezet nukleáris szennyezésből eredő kockázatokkal szembeni védelme érdekében.

(6) Ahogy azt a továbbiakban a Bíróság ítélezési gyakorlatában elismerte, a Szerződés 2. cikkének b) pontjában a Közösségre ruházott, a lakosság és a munkavállalók egészségének védelme érdekében egységes biztonsági előírások megállapítására vonatkozó feladatok nem jelentik azt, hogy az ilyen előírások megállapítását követően a tagállamok nem írhatnak elő szigorúbb védelmet.

(7) A radiológiai veszélyhelyzet esetén történő gyors információcserére vonatkozó közösségi szabályozásról szóló, 1987. december 14-i 87/600/Euratom tanácsi határozat ⁽⁶⁾ megállapította a tagállamok által radiológiai veszélyhelyzet esetén a lakosság védelme érdekében alkalmazandó értesítési és tájékoztatási keretet. A lakoságnak a radiológiai veszélyhelyzet esetén alkalmazandó egészségvédelmi intézkedésekről és a védekezés során irányadó magatartási szabályokról történő tájékoztatásáról szóló, 1989. november 27-i 89/618/Euratom tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ kötelezettségeket határozott meg a tagállamok számára a lakosság radiológiai veszélyhelyzet esetén történő tájékoztatásával kapcsolatban.

(8) A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsága tekintetében a tagállamok által viselt nemzeti felelősség az az alapelv, amelyre a nemzetközi szinten kidolgozott nukleáris biztonsági szabályozás épül, amint azt a nukleáris biztonságról szóló egyezmény is megerősíti. Kívánatos, hogy ezen irányelv rendelkezései megerősítsék a nemzeti felelősség említett elvét, valamint a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságáért az illetékes nemzeti szabályozó hatóság felügyelete alatt az engedélyest terhelő elsődleges felelősség elvét, továbbá a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok szerepét és függetlenségét.

⁽¹⁾ 2009. június 10-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2009. április 22-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ HL L 159., 1996.6.29., 1. o.

⁽⁴⁾ C-187/87 (EBTH 1988, 5013. o.), C 376/90 (EBTH 1992, I-6153. o.), C 29/99 (EBTH 2002, I-11221. o.).

⁽⁵⁾ HL L 318., 1999.12.11., 21. o.

⁽⁶⁾ HL L 371., 1987.12.30., 76. o.

⁽⁷⁾ HL L 357., 1989.12.7., 31. o.

(9) Az egyes tagállamok vonatkozó nemzeti politikáiknak megfelelően dönthetnek energiaszerkezetükről.

- (10) Az ezen irányelv szerinti megfelelő nemzeti rendszer kidolgozásakor figyelembe kell venni a nemzeti sajátosságokat.
- (11) A tagállamok már végrehajtottak olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik számukra a nukleáris biztonság magas szintjének elérését a Közösségen belül.
- (12) Noha ezen irányelv elsősorban a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozik, a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladék biztonságos kezeléséről is fontos gondoskodni, többek között tároló és a végleges elhelyezésre szolgáló létesítményekben.
- (13) A tagállamoknak – adott esetben – célszerű értékelniük a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség által megállapított vonatkozó biztonsági alapelveket⁽¹⁾, amelyeknek ezen irányelv végrehajtása során a tagállamok által betartandó gyakorlati keretrendszert kell képezniük.
- (14) Hasznos arra a folyamatra alapozni, amelynek keretében a területükön atomerőművel rendelkező tagállamok nemzeti biztonsági hatóságai a Nyugat-európai Nukleáris Hatóságok Szövetsége (WENRA) keretében együttműködnek, és számos biztonsági referenciaszintet megállapítottak az erőművek reaktoraira vonatkozóan.
- (15) Egy uniós magas szintű csoport létrehozására vonatkozó, a nukleáris biztonságról, valamint a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok biztonságos kezeléséről szóló 2007. május 8-i következtetéseket foglalt, Tanács általi felhívást követően a nukleáris biztonsággal és hulladékkezeléssel foglalkozó európai magas szintű csoport létrehozásáról szóló, 2007. július 17-i 2007/530/Euratom bizottsági határozattal létrejött a Nukleáris Biztonsággal Foglalkozó Európai Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG)⁽²⁾, amelynek feladata a nukleáris biztonság területére vonatkozó közösségi célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás.
- (16) Hasznos megállapítani az ezen irányelv végrehajtására vonatkozóan a tagállamok által a Bizottság részére benyújtandó jelentések egységes szerkezetét. Tekintettel tagjainak széles körű tapasztalataira, az ENSREG értékes hozzájárulást tudna nyújtani ebben a tekintetben, megkönnyítve ily módon a nemzeti szabályozó hatóságokkal folytatott konzultációt és együttműködést.
- (17) Az ENSREG 2008. október 15-i, 5. ülésén a nukleáris biztonságról szóló irányelv kidolgozásakor felhasználandó tíz alapelvet fogadott el, amint az 2008. november 20-i jegyzőkönyvében szerepel.
- (18) A nukleáris technológia új eredményeinek, az üzemeltetés során szerzett tapasztalatoknak és a biztonsággal kapcsolatos kutatásnak, valamint a szabályozási keretek fejlődésének köszönhetően tovább javulhat a biztonság. A biztonság fenntartása és erősítése iránti elkötelezettségnek megfelelően a tagállamoknak figyelembe kell venniük ezeket a tényezőket nukleáris programjuk kiterjesztésekor, vagy amikor első ízben határoznak az atomenergia használatáról.
- (19) A nukleáris létesítmények erőteljes biztonsági kultúrájának kialakítása a biztonságos működés megvalósításához szükséges biztonsági üzemeltetési alapelvek egyike.
- (20) A nukleáris biztonsággal kapcsolatos szaktudás és szakmai képességek fenntartásának és továbbfejlesztésének többek között a korábbi üzemeltetési tapasztalatokból levont tanulságokon, valamint adott esetben a módszertan és a tudomány új eredményeinek alkalmazásán kell alapulnia.
- (21) A múltban a tagállami önellenőrzésekre a NAÜ égisze alatt, a Nemzetközi Hatóság-felülvizsgáló Csoport (IRRRT) vagy az Integrált Hatóság-felülvizsgáló Szolgálat (IRRS) missziói keretében végzett nemzetközi szakértői értékelésekhez szorosan kapcsolódva került sor. Az önértékelések elvégzésére és a missziók meghívására a tagállamok által önkéntes alapon, a nyitottság és az átláthatóság szellemében került sor. A jogi, szervezeti és szabályozási infrastruktúra önértékelésének és kapcsolódó szakértői értékelésének a tagállami rendszer erősítését kell céloznia, a tagállamoknak a saját területükön lévő nukleáris létesítményei nukleáris biztonságának a garantálását érintő hatáskörei elismerésével. Az önértékelés – amelyet nemzetközi szakértői értékelés követ – nem jelent ellenőrzést, sem auditot, hanem egy olyan kölcsönös tanulási mechanizmus, amely elfogadja a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságok szervezetére és gyakorlataira vonatkozó eltérő megközelítéseket, miközben figyelembe veszi az adott tagállamban felmerülő azon szabályozási, műszaki és politikai kérdéseket, amelyek hozzájárulnak az erős nukleáris biztonsági rendszer garantálásához. A nemzetközi szakértői értékeléseket olyan alkalomnak kell tekinteni, amely lehetőséget teremt a szakmai tapasztalatok, a levont tanulságok és a bevált gyakorlatok cseréjére a nyitottság és az együttműködés szellemében, a szakértők adta tanácsok, nem pedig ellenőrzés vagy ítéletalkotás révén. Mivel az egyes tagállamok eltérő rendszerei tekintetében rugalmasságra és testreszabott megközelítésre van szükség, a tagállamok számára biztosítani kell a lehetőséget, hogy maguk határozhassák meg rendszerük azon részeit, amelyekre az adott szakértői értékelés kiterjed, a nukleáris biztonság folyamatos növelésének céljából.
- (22) A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás⁽³⁾ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzi arra, hogy – a maguk számára, illetve a Közösség érdekében – készítsenek táblázatokat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és hogy e táblázatokat tegyék közzé,

⁽¹⁾ A NAÜ biztonsági alapelvei: biztonsági alapelvek, a NAÜ biztonsági normái, SF-1 sorozat (2006).

⁽²⁾ HL L 195., 2007.7.27., 44. o.

⁽³⁾ HL C 321., 2003.12.31., 1. o.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. FEJEZET

**CÉLKITŰZÉSEK, FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK
ÉS ALKALMAZÁSI KÖR**

1. cikk

Célkitűzések

Ezen irányelv célkitűzései a következők:

- a) közösségi keretrendszer létrehozása a nukleáris biztonság fenntartása, valamint a nukleáris biztonság és annak szabályozása folyamatos javításának előmozdítása céljából;
- b) annak biztosítása, hogy a tagállamok a magas szintű nukleáris biztonságra vonatkozóan megfelelő nemzeti előírásokat alkalmazzanak annak érdekében, hogy a munkavállalókat és a lakosságot megvédjék a nukleáris létesítmények ionizáló sugárzásából származó veszélyektől.

2. cikk

Hatály

(1) Ez az irányelv valamennyi, a 3. cikk 4. pontja szerinti engedély alapján működő békés célú nukleáris létesítményre alkalmazandó, valamennyi életciklusszakaszban, amelyre az engedély kiterjed.

(2) Ez az irányelv nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy a közösségi joggal összhangban szigorúbb biztonsági intézkedéseket hozzanak az irányelv hatálya alá tartozó területen.

(3) Ez az irányelv kiegészíti a Szerződés 30. cikkében a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsága tekintetében említett alapvető előírásokat, és nem sérti az alapvető biztonsági előírásokról szóló 96/29/Euratom tanácsi irányelvet.

3. cikk

Fogalom meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „nukleáris létesítmény”:

- a) dúsítóüzem, nukleáris üzemanyagot gyártó üzem, atomerőmű, újrafeldolgozó üzem, kutatóreaktor, kiegészítő elem tárolására szolgáló létesítmény; valamint
  - b) radioaktív hulladék tárolására szolgáló, ugyanazon a telephelyen található és az a) alpontban felsorolt nukleáris létesítményekhez közvetlenül kapcsolódó létesítmények;
2. „nukleáris biztonság”: megfelelő üzemeltetési feltételek megvalósítása, balesetek megelőzése vagy a balesetek következményeinek enyhítése, amelyek eredményeként megvalósul a munkavállalóknak és a lakosságnak a nukleáris létesítmények ionizáló sugárzásából származó veszélyekkel szembeni védelme;

3. „hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság”: valamely tagállamban a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsága szabályozásának területén kijelölt, az 5. cikkben említett hatóság vagy hatóságok rendszere;

4. „engedély”: valamely tagállam joghatósága alatt kiadott bármely olyan jogi dokumentum, amelynek célja a nukleáris létesítmények telephelyének kiválasztására, a létesítmények tervezésére, építésére, üzembe helyezésére, üzemeltetésére és leszerelésére vonatkozó felelősség átruházása;

5. „engedélyes”: az engedélyben meghatározott nukleáris létesítmény vonatkozásában általános felelősséggel bíró jogi vagy természetes személy.

2. FEJEZET

KÖTELEZETTSÉGEK

4. cikk

Jogalkotási, szabályozási és szervezeti rendszer

(1) A tagállamok a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságára vonatkozóan olyan nemzeti jogalkotási, szabályozási és szervezeti rendszert (a továbbiakban: a nemzeti rendszer) hoznak létre és tartanak fenn, amely megállapítja a hatásköröket és rendelkezik az érintett állami szervek közötti koordinációról. A nemzeti rendszer az alábbiak tekintetében állapít meg hatásköröket:

- a) nemzeti nukleáris biztonsági követelmények elfogadása. Elfogadásuk módjának és alkalmazásuk eszközének a meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik;
- b) a nukleáris létesítmények engedélyezési rendszerének működtetése és a létesítmények engedély nélküli üzemeltetésének tilalma;
- c) nukleáris biztonsági felügyeleti rendszer működtetése;
- d) végrehajtási intézkedések, az üzemeltetés felfüggesztését és az engedély módosítását vagy visszavonását is beleértve.

(2) A tagállamok biztosítják az üzemeltetési tapasztalatok, az üzemelő nukleáris létesítmények biztonsági elemzéséből levont tanulságok, a technológiai fejlődés és a biztonsági kutatás eredményeinek figyelembevételével – amennyiben azok rendelkezésre állnak és relevánsak – a nemzeti rendszer fenntartását és szükség szerinti javítását.

5. cikk

Hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság

(1) A tagállamok hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságot hoznak létre és tartanak fenn a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsága terén.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság funkcionálisan elkülönüljön az atomenergia támogatása vagy felhasználása terén – a villamosenergia-termelést is beleértve – érdekelt bármely más szervtől vagy szervezettől a szabályozói döntéshozatal során az illetéktelen befolyástól mentes, tényleges függetlenségének biztosítása érdekében.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság rendelkezzen a 4. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti rendszerrel, elsősorban a biztonsággal kapcsolatos kötelezettségei teljesítéséhez szükséges jogkörökkel, valamint emberi és pénzügyi erőforrásokkal. Ez magában foglalja az alábbiakhoz szükséges hatásköröket és erőforrásokat:

- a) az engedélyesek számára a nukleáris biztonságra vonatkozó nemzeti követelményeknek és az adott engedélyben szereplő feltételek teljesítésének megkövetelése;
- b) e teljesítés bemutatásának megkövetelése, a 6. cikk (2)–(5) bekezdése szerinti követelményeket is beleértve;
- c) e teljesítés ellenőrzése rendszeres hatósági értékelések és vizsgálatok révén; valamint
- d) hatósági végrehajtási intézkedések meghozatala, beleértve nukleáris létesítmények üzemeltetésének a felfüggesztését a 4. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti szabályozói rendszerben meghatározott feltételekkel összhangban.

6. cikk

Az engedélyesek

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a nukleáris létesítmények biztonsága tekintetében az engedélyes rendelkezzen az elsődleges felelősséggel. Ez a felelősség nem ruházható át.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a hatályos nemzeti rendszer írja elő a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság felügyelete alatt álló engedélyesek számára, hogy szisztematikus és ellenőrizhető módon rendszeresen értékeljék és ellenőrizzék, valamint folyamatosan javítsák – ésszerű mértékben – nukleáris létesítményeik nukleáris biztonságát.

(3) A (2) bekezdésben említett értékeléseknek ki kell terjedniük annak ellenőrzésére is, hogy érvényben vannak-e a balesetek megelőzése és azok következményeinek enyhítése érdekében hozott intézkedések, ideértve azon fizikai védelmi gátakat és az engedélyes által alkalmazott azon adminisztratív védelmi eljárásokat is, amelyek működésképtelensége esetén a munkavállalókat és a lakosságot jelentős mértékű ionizáló sugárzás érné.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a hatályos nemzeti rendszer írja elő az engedélyesek számára, hogy olyan irányítási rendszereket hozzanak létre és tartsanak fenn, amelyek kiemelten kezelik a nukleáris biztonságot, és amelyeket a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság rendszeresen ellenőriz.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a hatályos nemzeti rendszer írja elő az engedélyesek számára, hogy gondoskodjanak a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságával kapcsolatos, az (1)–(4) bekezdésben megállapított kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges pénzügyi és emberi erőforrások meglétéről.

7. cikk

A nukleáris biztonságra vonatkozó szaktudás és szakmai képességek

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a hatályos nemzeti rendszer írja elő, hogy valamennyi fél hozzon oktatási és képzési intézkedéseket a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságát illetően felelősséggel rendelkező személyzet nukleáris biztonsággal kapcsolatos szaktudásának és szakmai képességeinek fenntartása és fejlesztése érdekében.

8. cikk

A nyilvánosság tájékoztatása

A tagállamok biztosítják, hogy a nukleáris biztonság szabályozásával kapcsolatos információk a munkavállalók és a nyilvánosság rendelkezésére álljanak. Ez a kötelezettség magában foglalja annak biztosítását, hogy a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság a hatáskörébe tartozó területekről tájékoztassa a nyilvánosságot. Az információkat a nemzeti jogszabályoknak és a nemzetközi kötelezettségeknek megfelelően kell a nyilvánosság részére hozzáférhetővé kell tenni, amennyiben az nem veszélyeztet a nemzeti jogszabályokban vagy nemzetközi kötelezettségvállalásokban elismert egyéb érdekeket, többek között a védeltséget.

9. cikk

Jelentéstétel

(1) A tagállamok első alkalommal legkésőbb 2014. július 22-ig, majd ezt követően háromévenként jelentést nyújtanak be a Bizottsághoz ennek az irányelvnek a végrehajtásáról, a nukleáris biztonságról szóló egyezmény szerinti felülvizsgálati és jelentéstételi ciklus kihasználásával.

(2) A Bizottság a tagállamok jelentései alapján jelentést terjeszt a Tanács és az Európai Parlament elé az ezen irányelv végrehajtása terén elért eredményekről.

(3) A tagállamok legalább tízévente megszervezik nemzeti rendszereik és hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóságaik önellenőrzését, és nemzeti rendszereik és/vagy hatóságaik vonatkozó része tekintetében nemzetközi szakértői értékelést kérnek, a nukleáris biztonság folyamatos javítása céljából. Valamennyi szakértői értékelés eredményét, amint rendelkezésre áll, jelenteni kell a tagállamoknak és a Bizottságnak.

3. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

10. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2011. július 22-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el, és ezeknek a rendelkezéseknek minden későbbi módosítását.

11. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

12. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Luxembourgban, 2009. június 25-én.

a Tanács részéről

az elnök

L. MIKO
